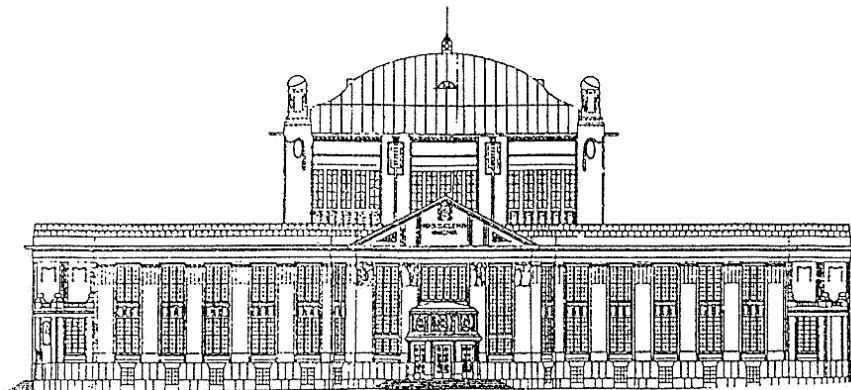


HRVATSKI DRŽAVNI ARHIV

**PLAN POSEBNIH PROGRAMA
(PROGRAMSKIH AKTIVNOSTI)
ODOBRENIH OD MINISTARSTVA KULTURE RH
ZA 2019. GODINU**



Zagreb, veljača 2019.

PROGRAMSKA DJELATNOST	NAZIV PROGRAMA	POVEZNICA S GODIŠNJIM PLANOM RADA (elementi iz godišnjeg plana koji se ostvaruju navedenim programom)	KRATKI OPIS PROGRAMA (aktivnosti koje će se provoditi programom)	VRIJEME REALIZACIJE	ODOBRENI IZNOS (kn)
Arhivska djelatnost	Konzerviranje i restauriranje arhivskog gradiva HDA	1. Dostupnost i korištenje gradiva, 1.2. Dostupnost i korištenje u Arhivu, 1.3. Obrada i opis gradiva, 3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva, 3.3. Konzerviranje i restauriranje	Kroz redovni program konzerviranja i restauriranja gradiva odvijat će se radovi na popravcima uveza i izradi novih uveza za potrebe HDA, hitne intervencije i manji konzervatorsko-restauratorski popravci za potrebe izlaganja na izložbama, snimanja kao i rezanje listova na različite formate i izrada zaštitne opreme za gradivo. Kroz dopunski program nastavit će se konzervatorsko-restauratorski radovi na gradiva HDA prema listi prioriteta, iz petnaestak fondova i zbirki. Kako bi se smanjio nepovoljan utjecaj vanjskih čimbenika na arhivsko gradivo koje se čuva u spremištima nastavit će se program preventivne zaštite gradiva triju arhivskih fondova. U slučaju potrebe poduzet će se izvanredne intervencije na spašavanju gradiva u Centru za spašavanje gradiva nakon katastrofa koji je opremljen liofilizatorom, komorom za zamrzavanje i prostorijom za kontrolirano sušenje gradiva.	1.1.2019.- 31.12.2019.	350.000,00
Arhivska djelatnost	Sigurnosno, zaštitno i dopunsko snimanje arhivskoga gradiva	1. Dostupnost i korištenje gradiva, 1.1. Dostupnost i korištenje putem mrežnog kataloga i portala, 3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva, 3.4. Zaštitno i sigurnosno snimanje (mikrofilmiranje, digitalizacija)	Sigurnosnim snimanjem i digitalizacijom gradiva najčešće korištenih fondova HDA povećava se njihova sigurnost i dostupnost, dok će se snimanjem matičnih knjiga upotpuniti zbirka mikrofilmova i digitalnih kopija matičnih knjiga s područja čitave RH. Snimanje konvencionalnoga arhivskoga gradiva na srebrohalogenidni mikrofilm i izrada zaštitne kopije u odgovarajućemu formatu (digitalnome ili analognome) predstavlja najpouzdaniju metodu snimanja arhivskoga gradiva u zaštitne i sigurnosne svrhe. Preslike u mikrofilmskome i digitalnome obliku koristi sve veći broj korisnika arhivskoga gradiva, pa je za očekivati da će njihov broj dodatno rasti nakon realizacije predloženoga programa. Predloženi postupci smisleni su isključivo uz uvjet da je osiguran kontinuitet čuvanja kopija u propisanim mikroklimatskim i drugim uvjetima, koji su posebni i osobito zahtjevni za digitalne kopije.	1.1.2019.- 31.12.2019.	100.000,00

Arhivska djelatnost	Zaštitno opremanje arhivskog gradiva	1. Dostupnost i korištenje gradiva, 1.2. Dostupnost i korištenje u Arhivu, 1.3. Obrada i opis gradiva, 3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva, 3.2. Spremišta i upravljanje gradivom u spremištima	Bez zaštitnog opremanja, arhivsko gradivo nije moguće dugoročno odnosno trajno sačuvati. U tu svrhu potrebno je nabaviti arhivske kutije, drugu zaštitnu ambalažu i materijal za opremanje i označavanje tehničkih jedinica gradiva (papir za izradu mapa odgovarajućih dimenzija, omoti, naljepnice i sl.). Neopremljeno će se gradivo opreмати odgovarajućom zaštitnom ambalažom (kutije, omoti, mape, naljepnice) koja udovoljava normama za dugotrajnu pohranu arhivskoga i knjižnoga gradiva, čime će se produžiti njegov očekivani životni vijek. Ono se uvijek ambalažira u neutralne, beskiselinske kutije i beskiselinske omote te se enkapsulira u zaštitni sintetički materijal melinex, pri čemu se odvaja od metalnih, korozivnih dijelova i plastičnih PVC fascikala. U 2019. godini obradit će se oko 500 dužnih metara gradiva, popisi gradiva dopuniti će se s 5000 inventarnih jedinica, a za nacionalni projekt digitalizacije pripremit će se 2.380.000 stranica arhivskog gradiva.	1.1.2019.- 31.12.2019.	30.000,00
Arhivska djelatnost	Nacionalna savjetodavna služba i stručno usavršavanje djelatnika arhiva i djelatnika u drugim ustanovama koje čuvaju arhivsko gradivo	3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva, 3.1. Podrška stvarateljima u upravljanju dokumentacijom, 4. Podrška razvoju arhivske službe u RH, 4.1. Matični poslovi javne arhivske službe, 4.3. Povećanje stručnih kompetencija i dijeljenje znanja	Program je namijenjen svim zaposlenima u državnim arhivima u RH kao i zaposlenicima u drugim ustanovama koje čuvaju arhivsko gradivo i održavat će se tijekom cijele godine. Njegovom realizacijom doprinijeti će se razvoju arhivske službe u RH i unaprjeđenju stručnih kompetencija zaposlenika ove službe te pružiti podrška organizacijama u njenoj nadležnosti u upravljanju gradivom. Pružanje stručne potpore područnim državnim arhivima i drugim imateljima arhivskog gradiva potrebno je radi usklađivanja i standardizacije osnovnih evidencija arhiva, pripreme i dostave podataka za matične evidencije arhivske službe, obrade i opisa arhivskog gradiva, izrade obavijesnih pomagala, evidentiranja gradiva i dokumentacije o nadzoru nad stvarateljima i imateljima u nadležnosti arhiva te ujednačavanja postupanja u svim područjima djelatnosti arhivskih ustanova.	1.1.2019.- 31.12.2019.	130.000,00
Arhivska djelatnost	Prikupljanje (otkup) arhivskog gradiva	3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva, 3.1. Podrška stvarateljima u	Prema Zakonu o arhivskom gradivu i arhivima, državni arhivi imaju pravo prvokupa arhivskoga gradiva u privatnom vlasništvu. Otkup arhivskoga gradiva od privatnih osoba predstavlja značajan doprinos dopuni arhivskih fondova i zbirki	1.1.2019.- 31.12.2019.	150.000,00

		upravljanju dokumentacijom	koji su pohranjeni u HDA. Time se osigurava da vrijedno gradivo bude trajno u vlasništvu javnih arhivskih ustanova, maksimalno zaštićeno, te maksimalno dostupno istraživačima i drugim korisnicima. Tijekom godine pojedinci (fizičke osobe) nude manje ili veće cjeline arhivskog gradiva, i kod takvih se ponuda najčešće radi o vrlo vrijednim pojedinačnim arhivskim dokumentima ili dapače, o značajnim zaokruženim cjelinama arhivskog gradiva. Okvirni broj takvih završenih postupaka (na godišnjoj razini) je oko 30.		
Arhivska djelatnost	Baza žrtava logora Auschwitz s područja Hrvatske - 3. faza	2. Uključenost korisnika i javnosti, 2.3. Znanstveno-istraživačka djelatnost	Cilj programa je izrada baze žrtava logora u kojemu je, prema podacima iz stručne i znanstvene literature, stradalo oko 10000 osoba s područja Hrvatske. Baza je sastavni dio planiranog stalnog muzejskog postava u Državnom muzeju Auschwitz-Birkenau. U 3. fazi programa potrebno je nastaviti istraživanja i sravnjivanje podataka s postojećim parcijalnim/nepotpunim popisima žrtava (CENDO, popis SIV-a/Saveznog zavoda za statistiku iz 1964.). Predviđen je istraživački boravak u domaćim i inozemnim ustanovama u kojima se čuvaju relevantni izvori. Izradit će se studija/pregledni radovi/analize transporta odnosno popis stradalih. Program bi se trebao odvijati do kraja 2019. godine. Cilj je oblikovanje što potpunijeg popisa, sa što točnijim osobnim podacima žrtava KL Auschwitz.	1.1.2019.- 31.12.2019.	70.000,00
Arhivska djelatnost	Izdavačka djelatnost HDA	2. Uključenost korisnika i javnosti, 2.2. Izdavačka djelatnost	Objavljivanje izvornog gradiva, obavijesnih pomagala i drugih srodnih publikacija sastavni je dio stručnih aktivnosti arhiva povezanih sa zaštitom, obradom i povećanjem dostupnosti arhivskog gradiva. Objedinjavanjem tradicionalne uloge čuvara memorije s informacijskom ulogom, namjera je HDA putem publikacija biti posrednikom između širokog kruga pojedinačnih korisnika, javne uprave, te sustava znanosti i kulture. Neka izdanja desetljećima (a jedno od njih i više od stoljeća) pokrivaju znanstvenu publicistiku u Hrvatskoj za polje arhivistike, dok ostala promoviraju arhivsko gradivo pohranjeno u HDA. Budući da arhivsko gradivo na jedinstven način svjedoči o pojedinačnim događajima, društvenim procesima i	1.1.2019.- 31.12.2019.	285.000,00

			kontekstu u kojem su se zbivali, izvorno gradivo koje se čuva u arhivima nezamjenjiv je izvor za proučavanje i razumijevanje nacionalne, ali i šire povijesti, kulture i društvenog života. U 2019. godini planiramo prirediti i tiskati desetak izdanja.		
Arhivska djelatnost	Razvoj publike u kulturi - izložbene i promotivne aktivnosti HDA u 2019. godini	2. Uključenost korisnika i javnosti, 2.1. Programi i sadržaji namijenjeni široj javnosti	Aktivnostima u okviru kulturno-prosvjetne djelatnosti Hrvatski državni arhiv kontinuirano i aktivno potiče i razvija svijest javnosti o važnosti zaštite pisane kulturne baštine koja čini temeljni i nezamjenjiv dio nacionalne i europske kulturne baštine, upoznaje širu javnost s radom i važnošću arhivskih institucija te promovira dostupnost i korištenje arhivskoga gradiva o kojem skrbi. Postavljanjem izložbi, sudjelovanjem u akcijama srodnih institucija, organiziranjem edukativnih tematskih radionica za širu javnost (djecu predškolske dobi, učenike osnovnih i srednjih škola, studente, stariju dob), otvaranjem arhiva za organizirane grupne posjete, prigodnim predavanjima, stručnim skupovima i okruglim stolovima nastoji se potaknuti interes javnosti za nacionalnu i zavičajnu povijest i izvorne povijesne dokumente te na taj način proširiti krug korisnika arhiva, promovirati dostupnost i korištenje te općenito unaprijediti vrednovanje arhivskog gradiva kao važnog segmenta kulturne baštine u cjelini.	1.1.2019.- 31.12.2019.	100.000,00
Arhivska djelatnost	Sukcesija arhivskog gradiva bivše SFRJ	4. Podrška razvoju arhivske službe u RH, 4.1. Matični poslovi javne arhivske službe, 4.2. Sukcesija arhivskog gradiva	U okviru programa sukcesije arhivskog gradiva bivše SFRJ nastaviti će se istraživanje gradiva u Beogradu te pokrenuti projekt digitalizacije gradiva u Arhivu Jugoslavije koje čini zajedničku baštinu zemalja slijednica ili je predmet pregovora o sukcesiji. Planirano je financiranje 85% troškova sredstvima stranog fonda. Održat će se dva sastanka s predstavnicima nacionalnih arhiva drugih zemalja slijednica.	1.1.2019.- 31.12.2019.	15.000,00
Arhivska djelatnost	Europski odbor nacionalnih arhivista i Europska grupa za arhive	4. Podrška razvoju arhivske službe u RH, 4.1. Matični poslovi javne arhivske službe, 4.3. Povećanje stručnih kompetencija	Europski odbor nacionalnih arhivista (European board of national archivists – EBNA) tijelo je u okviru kojeg nacionalni arhivi zemalja članica Europske unije raspravljaju pitanja od zajedničkog interesa i usklađuju politike vezane uz položaj i djelatnost arhiva u Uniji. Europska grupa za arhive (European archive group – EAG) savjetodavno je tijelo Europske komisije	1.1.2019.- 31.12.2019.	21.900,00

		i dijeljenje znanja	za pitanja vezana za arhive. EBNA i EAG dogovaraju svoje aktivnosti tako da se usklađuju programi aktivnosti i teme o kojima se raspravlja, a sastanci održavaju u istom terminu, u organizaciji nacionalnog arhiva zemlje predsjedateljice EU. U 2019. godini sastanci će se održati u Helsinkiju (Finska) i u Bukureštu (Rumunjska), u terminima koji još nisu određeni. Sudjelovanje na ova dva sastanka HDA će iskoristiti i za pripremu sastanka koji će se održati u Zagrebu u prvoj polovini 2020. godine. Na sastancima će sudjelovati po dva predstavnika HDA.		
Arhivska djelatnost	Međunarodni simpozij o očuvanju fotografske baštine	2. Uključenost korisnika i javnosti, 2.3. Znanstveno-istraživačka djelatnost, 4. Podrška razvoju arhivske službe u RH, 4.1. Matični poslovi javne arhivske službe u RH, 4.3. Povećanje stručnih kompetencija i dijeljenje znanja	Simpozij o očuvanju fotografske baštine izravan je nastavak suradnje iz 2013., kada je u Hrvatskom državnom arhivu održana škola za zaštitu fotografskog gradiva u suradnji s Getty Conservation Institute iz Los Angelesa (Fundamentals & Advanced Photograph Conservation). Realizirat će se u suradnji s Nord East Document Conservation Center (NEDCC) iz Andovera – SAD, samostalnim laboratorijem specijaliziranim isključivo za zaštitu i očuvanje zbirke na fotografijama i papiru. Programom će biti obuhvaćeni polaznici (konzervatori-restauratori, arhivisti, kustosi) iz desetak zemalja – Hrvatske, Češke, Slovačke, Mađarske, Bugarske, Slovenije, Poljske, Rumunjske, Rusije te SAD-a. Međusobno razmijenjena i na druge načine prenesena iskustva omogućit će polaznicima i njihovim institucijama rješavanje poteškoća preventivne zaštite, konzervacije i restauracije fotografija kao i uređenja odgovarajućih prostora za njihovu pohranu kako bi se sačuvale i zaštitile od propadanja.	1.1.2019.- 31.12.2019.	15.000,00
Investicijska potpora	Građevinski radovi na objektu HDA za smještaj arhivskog gradiva u Kerestincu	3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva, 3.1. Podrška stvarateljima u upravljanju dokumentacijom, 3.2. Spremišta i upravljanje gradivom u	Radi nedostatka odgovarajućeg spremišnog prostora za javno arhivsko gradivo koje je prema zakonskoj obvezi dužan preuzeti, HDA je u prethodnom razdoblju pristupio uređenju jednog objekta bivše vojarne „Ljudevit Posavski” u Kerestincu. Uređenjem tog objekta osigurat će se prostor za smještaj oko 10.000 d/m gradiva. Za rekonstrukciju tog objekta pripremljena je potrebna projektna dokumentacija i ishodena dozvola nadležnog tijela građenja. U drugoj polovici 2018. godine	1.1.2019.- 31.12.2019.	2.908.292

		spremištima	provedeni su otvoreni postupci nabave radi sklapanja okvirnih sporazuma na dvije godine za izvođenje građevinsko-instalaterskih radova na tom objektu i njegovo opremanje arhivskim regalima. Da bi se prostor mogao koristiti za smještaj gradiva, potrebno je izvesti građevinsko-instalaterske radove te ga opremiti odgovarajućim pokretnim regalima.		
Informatizacija	Unaprjeđenje sustava mrežnih usluga i servisa	1. Dostupnost i korištenje gradiva, 1.1. Dostupnost i korištenje putem mrežnog kataloga i portala, 3. Dugoročno očuvanje arhivskog gradiva, 3.4. Zaštitno i sigurnosno snimanje (mikrofilmiranje, digitalizacija), 4. Podrška razvoju arhivske službe RH, 4.4. Administrativna i tehnička podrška radnim procesima	HDA je do sada digitalizirao više milijuna stranica arhivskog gradiva, od čega je mrežno dostupan manji dio. U sljedećem razdoblju želimo znatnije povećati naš kapacitet za digitalizaciju gradiva, unaprijediti proces digitalizacije i ubrzati objavu digitaliziranih snimaka putem kataloga. U svrhu poticanja i provođenja digitalizacije arhivskog gradiva, stvaranja novih sadržaja i usluga kao i organizacije umreženog i produktivnog okruženja, u 2018. godini provedena je reorganizacija te je unutar HDA ustrojen Odjel za digitalno gradivo i informacijske tehnologije. Očekujući kontinuirani godišnji prirast digitalnog gradiva, bilo da je riječ o gradivu zaprimljenom u takvom obliku ili gradivu koje nastane u HDA kao krajnji rezultat digitalizacije, nužno je osigurati proširenje kapaciteta postojećih poslužiteljskih sustava. Opremanje nove ustrojstvene jedinice, uspostava i instalacija potrebne opreme, migracija postojećeg digitaliziranog gradiva, definiranje postupaka buduće pohrane kao i poboljšanje naših usluga putem digitalnih medija prioritetni je zadatak s planiranim rokom izvršenja u 2019. godini.	1.1.2019.- 31.12.2019.	195.000,00
				UKUPNO	4.370.192,00